

Wandelen in Middelburg Monumentenstad

Middelburg is een prachtige historische stad met een schat aan monumentale gebouwen. Een wandeling door deze stad is dan ook van harte aan te bevelen.

Wandelroute:

De route begint bij het monumentale **Stadhuis op de Markt**. Dit is ten dele van 1452- 1458 gebouwd onder leiding van bouwmeester Keldermans. Het werd in 1506 –1520 uitgebreid met de Vleeshal en toren in 1670 met een vleugel in klassieke stijl aan de Noordstraat. Op 17 mei 1940 is de gehele binnenstad met Stadhuis en het Abdijcomplex door een bombardement zwaar verwoest. Na de oorlog volgde de restauratie, die ruim 20 jaar duurde. In de fraaie gevel staan de beelden van 25 graven en gravinnen, die over Zeeland hebben geregeerd. Gedurende de zomermaanden kan het Stadhuis bezichtigd worden.

Links af de Lange Noordstraat in. Deze straat vormt met het Hofplein, de Wagenaarsstraat, St. Pietersstraat en Lange Delft de begrenzing van het Oudste stadsdeel. **Het pand nr. 3` werd van 1603-1621 bewoond door Jacob Cats. Op nr. 37 “ De Twee Pyramiden” woonde eind 17^e eeuw Jacob Roggeveen, de ontdekker van het Paaseiland; fraaie gevel met rijk versierde kroonlijst, consoles, en voordeur uit 1733.** Ook nr. 39 heeft een fraaie gevel.

Rechtsaf het Hofplein in. **Nr. 8 vroeger stond hier het Huis van de Commanderie der Duitse orde te Middelburg.** Het huidige gebouw (het Zeeuws Archief) dateert uit 1765. Hier tegenover stond de in 1834 afgebroken imposante St. Pieterskerk.

Doorlopen naar de **Wagenaarstraat. Nr.1. gebouwd als woonhuis (1730 –1740) en van 1887 –1972 in gebruik geweest als Museum van het Zeeuwse Genootschap der Wetenschappen.** In de fraai aangelegde baroktuin achter het pand staat een unieke laat “ middeleeuwse” houten gevel. (afkomstig uit de Lange Delft). **Nr.12. “ De Gouden Poorte”** (oorspronkelijk 17^e eeuw) werd in de 18^e eeuw verbouwd door C. Kayser, bouwmeester te Middelburg.

Doorlopen naar de Balans, een fraai plein met de oorspronkelijk in 1582 gebouwde St. Jorisdoelen. Het pand werd in 1940 verwoest en pas zo’n 30 jaar later herbouwd. De gevel is versierd met de wapens van Middelburg, Zeeland en de schutterij St. Joris en bekroond met een beeld van de schutspatroon. **De fontein op de balans werd opgericht in 1894 ter ere van een bezoek van Koningin Emma en Wilhelmina.**

Na de St. Jorisdoelen linksaf de Spanjaardstraat in. De oude straat is in het kader van het restauratieplan-woonhuismonumenten in 1969 / 70 geheel gerestaureerd en in oude luister hersteld. Daarna rechtsaf de Spuistraat in. Deze straat telt diverse 17^e en 18^e eeuwse gevels. Vroeger verbond deze straat met een open watergang de haven met het nog niet gedempte molenwater.

Op de dam gaat U rechtsaf. Dit was het “eindpunt” van 1532-1535 gegraven haven. In 1876 werd hier een dok aangelegd, dat tot 1930 dienst heeft gedaan. Deze haven heeft nog steeds een houten bodem. Langs de dam staan tal van fraaie patriciërshuizen. **Nr.31 “ D’oude Meulen”** heeft een fraaie

pilastergevel. Volgens overlevering is het gebouwd door Jacob van Campen. **Nr. 21 oorspronkelijk twee huizen daterend uit de 16^e eeuw “ De grote en Kleine Christoffel”** Het damplein oversteken.

Links staat een standbeeld van koningin (1937) daarna linksaf langs de haven en vervolgens rechtsaf de Kuiperspoort in. **Het is een karakteristiek straatje met schilderachtige pakhuizen, die dateren uit de tijd van Oost Indische Compagnie.** De kuiperspoort 1506 zelf staat aan het einde van het gebouwencomplex; deze werd in 1642 door het Kuipersgilde aangekocht.

Na de poort rechtsaf; U komt dan op de Rouaansekaai een van de vele kaden van Middelburg, daarna rechts afslaan. Deze kade ontleent zijn naam aan de beurtschepen op Rouen, die hier hun ligplaats hadden. In Middelburg was een tijd lang de zetel van de Oost en West Indische Compagnie gevestigd. Hieraan herinneren ook nog de vele fraaie woonhuizen, die veelal gesierd zijn met namen die aan dit handelsverleden herinneren. Aan de overzijde van het water staat een aantal oude koopmanshuizen.

Rechtsaf de Bellinkstraat in. Hier werden door de woningbouwvereniging Middelburg op een na alle panden opgekocht. Evenals de Spanjaardstraat werd ook deze straat in zijn geheel gerestaureerd in 17^e en 18^e eeuwse stijl. De Bellinkstraat uitlopend komt men weer op het Damplein. Dit plein ontstond in 1971 door de afbraak van 50 panden, die twee nauwe onaantrekkelijke straten vormden. Hierdoor kwam ook de fraaie gevelwand aan de overzijde beter tot zijn recht. De Graanbeurs oorspronkelijk daterend uit 1767 werd in 1846 –1847 verbouwd. In 1973 werd het gebouw verplaatst en gereconstrueerd naar de toestand van voor 1847.

Het Damplein oversteken en linksaf richting Gistpoort lopen. Deze poort dateert uit de 16^e eeuw en werd ook wel Blauwe poort (naar de blauwe arduinsteen) genoemd. Het beeld boven de ingang is een replica en werd vervaardigd door Prof. Wenckebach (1910). Na de tweede wereldoorlog werd het in de nis geplaatst. Het scheldt de Roomse Koning Willem II, graaf van Holland en Zeeland (1234-1256), die door zijn zoon graaf Floris V in de Koorkerk van het Abdijcomplex werd begraven. Wanneer men de poort doorloopt en aan het einde van de straat rechtsaf gaat, komt men op het Abdijplein.

Het abdijcomplex is het oudste gedeelte van de stad. De Abdij werd in 1120-1130 door de Reguliere Kanunniken uit Vromezeelse gesticht en werd later de zetel van de Norbetijnen of Witheren van de St. Michielsabdij te Antwerpen. Zij zijn de bouwheren van dit unieke complex met als bekroning de 85m hoge Abdijtoren, de Lange Jan. In 1254, het jaar waarin Middelburgse stadsrechten verwierf, kreeg de Abdij reeds haar huidige vorm. Sedert de inneming van Middelburg door de troepen van Willem van Oranje in 1574 zijn de kannuniken en monniken echter geheel uit het Abdijcomplex verdwenen. Ook bij het Abdijcomplex werd in mei 1940 verwoest, maar is daarna glorieus hersteld. De lange rechtervleugel is geheel nieuw.

De rechtervleugel is het Provinciehuis, daarnaast ligt het koffie - restaurant “ De Abdij”. Het plein rondom passeert men het Zeeuws Museum in de voormalige Kanunikenwoningen. Hiernaast staat het Gravenhof, een vroeg 16^e eeuws gebouw en eertijds woonhuis van Commissaris der Koningin in Zeeland. Daarnaast ligt de Statenzaal waar Staten van Zeeland vergaderen. Vervolgens komt men bij de **Noordvleugel Pandhof**. Hierachter ligt de kloostergang met gewelven in Schelde gotiek. Deze kloostergang ligt rond het **Muntplein**. Dit gedeelte stamt uit de stichtingstijd. Naast de ingang van de Kloostergang staat de Munttoren met over overwelfde galerij.

Vervolgens gaat U rechtsaf de poort door. Boven deze poort is het wapen van Zeeland uitgehouwen met daaronder de **wapenspreuk “ Luctor et Emergo”** (Ik worstel en ontikom). Het abdijcomplex aan de buitenzijde rondwandelen, passeert men eerst rechts de Muntpoort met links van de poort een gevelsteen met de tekst **“ Nervus Belli Peevnia** (Geld is de kracht van de oorlog). En rechts een steen met de tekst **“ Avro Inservire Nephas”** (Het is goddeloos een slaaf van goud te zijn). Vervolgens

wandelt men langs de drie Abdijkerken, t.w. de Koorkerk, de Trouwkerk, en de Nieuwe kerk. De koorkerk omvat de oudste Nederlandse orgel uit de 15^e eeuw, dat is uitgeleend door het Rijksmuseum. De prachtige toren is een soort middenkoor, de Trouwkerk, met een vloer van zerken. Hier staat het **praalgraf van de Zeeuwse gebroeders Johan en Cornelis Evertsen**. In de Nieuwe kerk staat een 1692 vervaardigde. De Abdijkerken zijn op werkdagen te bezichtigen en de toren is in de zomermaanden te beklimmen. Ook kan men in de zomermaanden een rondleiding door het Abdijcomplex maken o.l.v. een gids. Na de Abdij rechtdoor de Burgpromenade aflopen; men komt dan weer op de Markt, het begin en eindpunt van deze route.

